EMBARGO tot vrijdag 27 januari- 1978, 20.00 uur
REDE van de voorzitter van de Volkspartij voor Vrijheid en Democratie, mr. F. Korthals Altes, op vrijdag 27 januari 1978 te 20.00 uur ter gelegenheid van de viering van het 30-jarig bestaan van de V.V.D in het RAI-gebouw te Amsterdam.
Een jubileum van een liberale partij is noodzakelijkerwijs

in historisch opzicht een betrekkelijk en betwistbaar moment. Het liberalisme als geestelijke stroming is eeuwen oud - verbonden aan de mens en aan de inrichting van de samenleving zolang de geestelijke vrijheid wordt nagestreefd. Als politieke stroming heeft het liberalisme in verschillende partijen geleefd. Sedert de tweede wereldoorlog in één - de Partij van de Vrijheid tot 1948 en daarna de Volkspartij voor Vrijheid en Démocratie.
Maar ook al zijn jubilea als mijlpalen betrekkelijk willekeurig gekozen, het aanbrengen van mijlpalen op de weg van het liberalisme is zinvol als punt van markering om terug te zien en de toekomst te verkennen. Mede dank zij de studies van de Teldersstichting over het liberalisme in de jaren 80 en ook door het optreden van liberale bewindslieden en van een nieuwe voorzitter van de liberale Tweede-Kamerfractie Staat dit jubileum vooral in het teken van de verkenning van de toekomst. Uit politiek oogpunt is dat ook de meest zinvolle bezigheid.
Maar is er ook aanleiding tot een korte terugblik.
Die aanleiding is er vooral omdat er gegronde reden is tot erkentelijkheid.
Wij mogen dan in de eerste plaats hulde brengen aan de oprichter van de Partij van de Vrijheid en de V.V.D, mr. D.U. Stikker die tot onze vreugde ook bij dit jubileum, evenals vijf jaar geleden toen hij erelid werd, en tien jaar geleden toen hij in deze zaal een grote rede uitsprak, wederom in ons midden is. Hij was degene die het liberalisme in de zomer en herfst van 1945 een nieuw en modern aanzien gaf en door die daad zijn loopbaan als staatsman begon.
In de tweede plaats mogen wij hulde brengen aan hen die na hem de V.V.D politiek hebben geleid en groot hebben gemaakt. Oud, die gedurende de eerste vijftien V.V.D-jaren tot 1963 het gezicht van het liberalisme in de Tweede Kamer bepaalde. Tien jaar geleden sprak hij van deze katheder zijn laatste grote politieke rede uit, die nadien is geboekstaafd als zijn politieke testament en waarvan hij op dat ogenblik ook moet

hebben voorzien dat zijn rede die betekenis had.
Hij heeft daarin nogmaals aan ons voor ogen gehouden de liberale waarden zoals zij toen en vandaag nog gelden en die tijdens de algemene beschouwingen vorige week ten onrechte in twijfel werden getrokken:
"Natuurlijk is onze plicht het zwakke te beschutten,

"maar de beste weg is het sterk te maken. Met dit "doel zal het liberalisme moeten opkomen voor alles "wat economisch zwak is."
Oud betrok deze liberale overtuiging ook op de ontwikkelingslanden en besloot die passage met de woorden:
"Maar ook hier moet het richtsnoer zijn het economisch "zwakke sterk te maken".

De V.V.D riep Toxopeus tot Oud' s opvolger als voorzitter van de Tweede-Kamerfractie uit. Hij spreekt vanavond zelf, evenals zijn opvolger Geertsema en diens opvolger Wiegel.
Met het noemen van deze naam bevinden wij ons in de actualiteit van vandaag en de komende vier jaar, waarin hij met vijf andere liberale ministers deel zal uitmaken van een kabinet van christen-democraten en liberalen.
Sinds de invoering van de evenredige vertegenwoordiging is het aantal liberalen in het kabinet en in de Kamers nooit zo groot geweest als nu. Van het allergrootste belang is, dat de vergrote aanhang onder de kiezers door toedoen van bewindslieden en Kamerfracties duidelijk in invloed en beleid kenbaar wordt. Door de invloed, die zieh uitstrekt tot de immateriele terreinen van Onderwijs, Volksgezondheid, milieuproblematiek, CRM en een nieuwe conceptie voor het binnenlands bestuur, zijn de kansen groter dan ooit het onterechte beeid te door- breken als zou het de V.V.D slechts om materiele zaken gaan.
Ondanks de moeilijke omstandigheden waarin ons land verkeert, juichen wij het toe dat door de perfecte toepassing van de liberale beginselen van verantwoorde- lijkheid en verdraagzaamheid Hans Wiegel op zo korte termijn met Van Agt tot overeenstemming is kunnen komen,
zonder dat de ene partij de andere dwong tot concessies die in strijd waren met het eigen beginsel of verkiezingsbeloften.
Wij moeten ons wel realiseren dat binnen het kabinet de verhouding er een is van 6 op

16 en in de Tweede Kamer van 28 op 150. Op verdere versterking van onze positie moet in de komende vijf jaar ons streven gericht zijn. Hoopgevend is in dit opzicht dat op zeer korte termijn de aanmelding van het 100.00ste lid wordt verwacht, terwijl wij het jaar 1978 begonnen met 97.396.
De periode van Sterke - ik mag wel zeggen stormachtige - groei van de V.V.D is gekenmerkt door zeer grote eensgezind- heid. Eensgezindheid van de fractievoorzitters in de beide Karners met dagelijks- en hoofdbestuur en eensgezind- heid binnen die fracties en binnen dat hoofdbestuur. Daar is nu een niet onbelangrijke groepering bijgekomen: die
der bewindslieden. Eensgezindheid is in de loop der historie niet altijd een kenmerk van de liberalen geweest; wel staat vast dat groei en bloei alleen tijdens perioden van eensgezindheid plaatshadden en dat tweespalt - aan het eind van de vorige eeuw en tot de jaren '40 van deze eeuw in onze kring niet onbekend - het gemeenschappelijk ideaal niet hebben gediend.

Wij zien nu terug op een periode van meer dan dertig jaar liberale eenheid. In het belang van ons liberale ideaal moeten wij hopen dat wij nog pas aan het begin van een nog voortdurende periode van eenheid en eensgezindheid staan en doen wij een beroep op alle liberalen die eensgezindheid te blijven nastreven. Dat is niet alleen een zaak die Nederland en de V.V.D aangaat, het geldt voor een breder verband. Wij verkeren daarbij in de gelukkige omstandigheid dat in november 1977 is gebleken dat ook in Europees verband die eenheid en eensgezindheid van de Europese liberalen zijn gebleken en de kracht die daarvan uitgaat. De liberale partijen uit acht van de negen landen van de Europese Gemeenschap stelden toen gezamenlijk en met een meerderheid van tweederden van de stemmen een Europees verkiezingsprogram op. Geen vaag en algemeen stuk, eerder zelfs te gedetailleerd.
De voorzitter van de Federatie van Liberale en Democratische Partijen in de Europese Gemeenschap, de Luxemburgse premier Gaston Thorn, constateerde dat het individualisme, de liberalen eigen, geen beletsel was
gebleken voor de liberalen om als eerste politieke stroming in Europa in grote eensgezindheid een gezamenlijk Europees verkiezingsprogram op te stellen.
De eensgezindheid kon bestaan omdat allen zich baseerden op dezelfde beginselen als uitgangspunt van hun visie op het beleid.

Wie verantwoordelijkheid voelt voor eigen bestaan en dat van zijn gezin, de groep waartoe hij behoort en de samenleving waarvan men deel uitmaakt, wie verdraagzaam is en daardoor anderen vrijheid laat, wie sociale gerechtigheid nastreeft, die is zelf zijn vrijheid waard. Gebruiken wij V.V.D'ers die vrijheid aldus, tonen wij verantwoordelijkheidsbesef. en verdraagzaamheid en richten wij ons streven op sociale gerechtigheid, dan zal later blijken dat deze jubileumviering slechts een punt is in de opgaande lijn van het Nederlandse en Europese liberalisme.